



SESSION ORDINAIRE 2020-2021

09 JUIN 2021

**PARLEMENT DE LA RÉGION  
DE BRUXELLES-CAPITALE**

**PROPOSITION DE RÉOLUTION**

**relative à la réalisation d'une étude de  
faisabilité pour la création d'une réserve  
naturelle sur la partie ouest de la friche  
Josaphat**

**RAPPORT**

fait au nom de la commission  
de l'environnement et de l'énergie

par Mme Aurélie CZEKALSKI (F)

Ont participé aux travaux de la commission :

*Membres effectifs* : Mme Leila Agic, M. Martin Casier, Mme Véronique Jamouille, Mme Ingrid Parmentier, M. Tristan Roberti, Mmes Aurélie Czekalski, Viviane Teitelbaum, M. Jonathan de Patoul, Mme Marie Nagy, M. Youssef Handichi Mmes Lotte Stoops, Cielkje Van Achter, Hilde Sabbe.

*Membre suppléant* : MM. Geoffroy Coomans de Brachène, Gaëtan Van Goidsenhoven., Sadik Köksal, Christophe De Beukelaer, Mme Véronique Lefrancq.

*Autres membres* : Mmes Latifa Aït Baala, Victoria Austraet , Bianca Debaets, M. Emmanuel De Bock, Mmes Céline Frémault, Fadila Laanan.

*Voir* :

**Document du Parlement :**

**A-332/1 – 2020/2021** : Proposition de résolution.

GEWONE ZITTING 2020-2021

09 JUNI 2021

**BRUSSELS  
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE**

**betreffende het uitvoeren van een  
haalbaarheidsonderzoek voor het aanleggen  
van een natuurreservaat in het westelijk deel  
van de braakliggende Josaphat-site**

**VERSLAG**

uitgebracht namens de commissie  
voor het Leefmilieu en de Energie.

door mevr. Aurélie CZEKALSKI (F)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen :

*Vaste leden* : mevr. Leila Agic, de heer Martin Casier, mevr. Véronique Jamouille, mevr. Ingrid Parmentier, de heer Tristan Roberti, mevr. Aurélie Czekalski, mevr. Viviane Teitelbaum, de heer Jonathan de Patoul, mevr. Marie Nagy, de heer Youssef Handichi, mevr. Lotte Stoops, mevr. Cielkje Van Achter, mevr. Hilde Sabbe.

*Plaatsvervanger* : de heren Geoffroy Coomans de Brachène, Gaëtan Van Goidsenhoven, Sadik Köksal, Christophe De Beukelaer, mevr. Véronique Lefrancq.

*Andere leden* : mevr. Latifa Aït Baala, mevr. Victoria Austraet, mevr. Bianca Debaets, de heer Emmanuel De Bock, mevr. Céline Fremault, mevr. Fadila Laanan.

*Zie* :

**Stuk van het Parlement :**

**A-332/1 – 2020/2021** : Voorstel van resolutie.

## I. Exposé introductif de M. Gaëtan Van Goidsenhoven et de Mme Latifa Aït Baala, premier coauteur et troisième coauteure de la proposition de résolution

M. Gaëtan Van Goidsenhoven explique que la rédaction de ce texte est motivée par la biodiversité très importante de la friche Josaphat. Il y a également une mobilisation citoyenne très intense pour la défense de la friche, avec notamment une pétition citoyenne comprenant près de 16.000 signatures.

Les interrogations liées à l'aménagement de la friche ne sont pas neuves. Les préoccupations pour la biodiversité urbaine doivent aboutir à un changement de paradigme en matière d'aménagement du territoire.

Le dernier rapport de l'OCDE a estimé que la Belgique n'était pas en bonne voie en matière de développement durable. Nous ne pouvons plus dans ce contexte nous contenter de déclarations d'intentions ou d'actions symboliques et cosmétiques.

Le député souhaite d'emblée réagir aux arguments qui lui seront répliqués, à savoir que le PAD est en cours de modification pour mieux tenir compte de la biodiversité. C'est de la naïveté dans la mesure où la bétonisation de la partie ouest aura de toute façon des conséquences sur la biodiversité. En outre, un marché public pour l'aménagement des espaces publics du site a déjà été attribué.

Pour conserver une réelle dimension biologique sur ce site, se contenter de mesures de fausse verdurisation n'est guère une option.

Certaines alternatives ont été proposées pour permettre une préservation de la biodiversité tout en ayant la possibilité de procéder à des constructions de logements en nombre quasi équivalent.

Le PAD Josaphat a été avant tout conçu comme un outil de densification et la préservation de la faune et la flore n'ont guère été prises en compte.

L'objectif de la proposition de résolution est de maintenir tel quel la partie ouest de la friche en lui accordant le statut de réserve naturelle. C'est d'autant plus possible que la Région bruxelloise maîtrise le foncier. C'est la raison pour laquelle une étude de faisabilité serait confiée à Bruxelles Environnement.

La friche Josaphat deviendrait le symbole de la préservation de la nature en ville. L'orateur espère que les mesures contenues dans la proposition recueilleront l'adhésion au-delà des jeux politiques entre la majorité et l'opposition.

## I. Inleidende uiteenzetting van de heer Gaëtan Van Goidsenhoven en mevr. Latifa Aït Baala, eerste en derde mede-indieners van het voorstel van resolutie

De heer Gaëtan Van Goidsenhoven legt uit dat de reden voor het opstellen van deze tekst de zeer grote biodiversiteit van de braakliggende Josaphat-site is. Er is ook een zeer intense mobilisatie van burgers voor de verdediging van het braakliggend terrein, met in het bijzonder een burgerpetitie met bijna 16.000 handtekeningen.

De vragen in verband met de inrichting van het braakliggend terrein zijn niet nieuw. De zorgen om de stedelijke biodiversiteit moeten leiden tot een paradigmaverschuiving in de ruimtelijke ordening.

Uit het laatste OESO-rapport blijkt dat België niet op de goede weg is op het gebied van duurzame ontwikkeling. In deze context kunnen wij niet langer genoeg nemen met intentieverklaringen of symbolische en cosmetische acties.

De volksvertegenwoordiger wenst meteen al te reageren op de argumenten die hem zullen worden aangereikt, namelijk dat het RPA wordt gewijzigd om beter rekening te houden met de biodiversiteit. Dit is naïef aangezien de betonning van het westelijk deel hoe dan ook gevolgen zal hebben voor de biodiversiteit. Bovendien werd reeds een overheidsopdracht voor de inrichting van de openbare ruimten van de site gegund.

Om op dit terrein een echte biologische dimensie te behouden, zijn schijn-vergroeningsmaatregelen nauwelijks een optie.

Er werden een aantal alternatieven voorgesteld die het behoud van de biodiversiteit en tegelijk de bouw van bijna hetzelfde aantal woningen mogelijk maken.

Het RPA Josaphat werd in de eerste plaats ontworpen als een verdichtingsinstrument, en met het behoud van flora en fauna is nauwelijks rekening gehouden.

Het doel van het voorstel van resolutie is het westelijke deel van het braakliggende terrein in zijn huidige staat te behouden door het statuut van natuurreservaat toe te kennen. Dit is des te meer mogelijk omdat het Brussels Gewest de grond in handen heeft. Om die reden zou een haalbaarheidsstudie worden toevertrouwd aan Leefmilieu Brussel.

De braakliggende Josaphat-site zou een symbool worden voor het behoud van de natuur in de stad. De spreker hoopt dat de in het voorstel vervatte maatregelen steun zullen vinden buiten de politieke spelletjes tussen de meerderheid en de oppositie.

Mme Latifa Aït Baala souhaite mettre en évidence certains paradoxes de notre Région. En ne respectant pas la friche Josaphat, elle se demande si nous sommes pas en train de commettre un écocide. Un cinquième de la faune bruxelloise observée se trouve sur la friche Josaphat. La crise sanitaire à laquelle nous sommes confrontées prouve à quel point il faut préserver les espaces verts.

## II. Discussion générale

Mme Cielte Van Achter estime que nous avons énormément de chances d'avoir à Bruxelles autant d'habitants qui s'investissent de façon bénévole. Il s'agit aussi d'une forme de participation citoyenne.

Il y a énormément d'habitants qui se sont mobilisés autour de l'avenir de la friche Josaphat. Ce dossier démontre la possibilité de combiner préservation de la nature et construction de nouveaux logements.

C'est aussi une chance d'avoir un tel terrain rempli de biodiversité en plein milieu de Schaerbeek. Il serait incompréhensible que le gouvernement n'écoute pas les Bruxellois. Elle a toujours défendu une telle approche à l'inverse du ministre-président qui agit comme un promoteur immobilier.

Pour ces raisons, elle soutiendra la proposition de résolution.

M. Martin Casier conteste le fait que le ministre-président soit présenté comme un promoteur immobilier. C'est déraisonnable et irrespectueux. C'est justement la logique et la rigueur d'un outil comme le PAD d'avoir une vision générale sur les différentes possibilités d'aménagement du territoire. Il y a également une dimension de participation citoyenne dans les PAD.

C'est l'enjeu des prochaines années de concilier l'objectif d'avoir une ville durable et résiliente, de préserver les espaces verts et d'offrir des conditions de vie décentes aux Bruxellois, avec la construction de logements abordables. Ces deux objectifs sont évidemment en tension, ce qui nécessite de sortir d'une opposition stricte entre les deux options.

Ce dossier n'est guère nouveau puisqu'il a été discuté à de nombreuses reprises en commission du développement territorial. Cette thématique a mobilisé de nombreux riverains et de nombreux acteurs tel que Natagora.

Le gouvernement a reconnu que des paramètres importants n'avaient pas été pris en compte dans le premier PAD. L'administration y apporte de nombreuses modifications substantielles. Il ne s'agit pas d'un jeu de dupe. Les 497 remarques de l'enquête publique sur le premier PAD ont été prises en compte.

Mevrouw Latifa Aït Baala wil de aandacht vestigen op enkele paradoxen van ons Gewest. Zij vraagt zich af of we, door de braakliggende Josaphat-site niet te respecteren, geen ecocide plegen. Een vijfde van de waargenomen Brusselse fauna is te vinden op de braakliggende Josaphat-site. De gezondheids crisis waarmee we te maken hebben, bewijst hoe belangrijk het is om groene ruimten in stand te houden.

## II. Algemene bespreking

Mevrouw Cielte Van Achter is van mening dat wij ons gelukkig mogen prijzen dat wij in Brussel zoveel inwoners hebben die zich op vrijwillige basis inzetten. Dat is ook een vorm van burgerparticipatie.

Er zijn enorm veel inwoners die zich hebben gemobiliseerd voor de toekomst van de braakliggende Josaphat-site. Dit dossier toont de mogelijkheid aan om natuurbehoud en de bouw van nieuwe woningen te combineren.

Het is ook een kans om een dergelijk terrein vol biodiversiteit in het midden van Schaerbeek te hebben. Het zou onbegrijpelijk zijn als de regering niet naar de Brusselaars zou luisteren. Zij heeft altijd een dergelijke aanpak verdedigd, in tegenstelling tot de minister-president die zich gedraagt als een projectontwikkelaar.

Om die redenen zal zij het voorstel van resolutie steunen.

De heer Martin Casier verzet zich ertegen dat de minister-president wordt voorgesteld als een projectontwikkelaar. Dat is onredelijk en respectloos. Het is juist de logica en de nauwkeurigheid van een instrument als het RPA om een algemene visie te hebben op de verschillende mogelijkheden voor ruimtelijke ordening. Er is ook een dimensie van burgerparticipatie in de RPA's.

De uitdaging voor de komende jaren bestaat erin de doelstelling van een duurzame en veerkrachtige stad, die de groene ruimten bewaart en fatsoenlijke levensomstandigheden aan de Brusselaars biedt, te verzoenen met de bouw van betaalbare woningen. Er bestaat duidelijk een spanningsveld tussen deze twee doelstellingen, hetgeen betekent dat wij moeten afstappen van een strikte tegenstelling tussen de twee opties.

Dit is geen nieuw dossier, aangezien het reeds herhaaldelijk in de commissie voor de territoriale ontwikkeling werd besproken. Dit thema heeft veel buurtbewoners en spelers zoals Natagora gemobiliseerd.

De regering heeft toegegeven dat in het eerste RPA geen rekening werd gehouden met belangrijke parameters. De administratie brengt er veel ingrijpende veranderingen in aan. Dit is geen misleidend spelletje. De 497 opmerkingen van het openbaar onderzoek over het eerste RPA werden in aanmerking genomen.

D'ailleurs, un inventaire de la biodiversité est en cours et sera intégré dans le rapport d'incidence.

Il y avait aussi des remarques sur la mobilité. La région doit développer la ville avec des services et équipements. Le nouveau PAD Josaphat sera d'ailleurs soumis à une enquête publique. Les citoyens et associations auront encore toute l'occasion de s'exprimer.

La société civile dans sa diversité a été, est et sera entendue. Il y a une écoute et une attention à l'égard des citoyens.

Cinq alternatives au projet initial ont été proposées. Ces projets, s'ils étaient mis en œuvre, ne nécessitent pas la mise en réserve naturelle de l'ensemble de la zone, contrairement à ce qui est proposé dans le texte aujourd'hui en excluant tous les autres besoins de la ville. Une réserve naturelle obérerait toute construction de logements et d'équipements, ce qui va à l'encontre de nombreux besoins.

Le député rappelle que l'on parle d'une friche qui a connu une activité industrielle importante. Les enjeux de dépollution sont importants.

Ces différents éléments expliquent pourquoi il ne soutiendra pas la proposition de résolution.

Mme Lotte Stoops rappelle la diversité du site en matière de faune et de la flore et la très grande richesse en matière de biodiversité. Il faut saluer les initiatives citoyennes en la matière et il est important de les impliquer dans le processus, eux qui ont réuni une pétition signée par 15.000 habitants.

Des scénarios alternatifs ont également été proposés via l'initiative Plan B Josaphat. Les associations et les citoyens avaient raison. Le PAD tel que présenté en 2019 devait impérativement être modifié. La richesse en matière de biodiversité de la friche ne doit pas être sous-estimée. Le gouvernement travaille sur un nouveau PAD avec une prise en compte de la biodiversité et une nouvelle enquête publique sera lancée.

La proposition d'instaurer une réserve naturelle revient à opposer la préservation des espaces verts et la nécessité de développer la ville avec la construction de nouvelles habitations. D'ailleurs, les nouvelles constructions devront englober des éléments de biodiversité.

Un meilleur équilibre entre espaces verts et constructions doit être intégrée dans le nouveau PAD. Elle attend ce dernier et l'examinera attentivement. En attendant, elle ne soutiendra pas la proposition de résolution.

Bovendien is een inventarisatie van de biodiversiteit aan de gang, die in het effectrapport zal worden opgenomen.

Er waren ook opmerkingen over de mobiliteit. Het Gewest moet de stad ontwikkelen met diensten en voorzieningen. Het nieuwe RPA Josaphat zal bovendien aan een openbaar onderzoek worden onderworpen. Burgers en verenigingen zullen nog steeds alle gelegenheid hebben om zich uit te spreken.

Het maatschappelijk middenveld in al zijn diversiteit is gehoord, wordt gehoord en zal worden gehoord. Er wordt geluisterd naar en aandacht geschonken aan de burgers.

Er werden vijf alternatieven voor het oorspronkelijke project voorgesteld. Als deze projecten worden uitgevoerd, hoeft niet het hele gebied als natuurreservaat te worden aangemerkt, in tegenstelling tot wat vandaag in de tekst wordt voorgesteld, waarbij alle andere behoeften van de stad worden uitgesloten. Een natuurreservaat zou een zware druk leggen op de bouw van woningen en voorzieningen, wat in strijd is met vele behoeften.

De volksvertegenwoordiger herinnert eraan dat het hier gaat over een braakliggend terrein waar veel industriële activiteit is geweest. De uitdagingen voor de sanering zijn groot.

Dit zijn de redenen waarom hij het voorstel van resolutie niet zal steunen.

Mevrouw Lotte Stoops herinnert aan de diversiteit van het terrein wat fauna en flora betreft en aan de zeer grote rijkdom op het vlak van biodiversiteit. De initiatieven van de burgers in deze zaak moeten worden toegejuicht en het is belangrijk dat zij bij het proces worden betrokken, aangezien zij een petitie hebben verzameld die door 15.000 inwoners is ondertekend.

Er zijn ook alternatieve scenario's voorgesteld in het kader van het initiatief Plan B Josaphat. De verenigingen en burgers hadden gelijk. Het RPA zoals dat in 2019 werd voorgesteld, was dringend aan verandering toe. De rijkdom aan biodiversiteit van het braakliggende terrein mag niet worden onderschat. De regering werkt aan een nieuw RPA waarin rekening wordt gehouden met de biodiversiteit en er zal een nieuw openbaar onderzoek worden gestart.

Het voorstel om een natuurreservaat aan te leggen komt neer op het tegenover elkaar plaatsen van het behoud van groene ruimten en de noodzaak om de stad te ontwikkelen met de bouw van nieuwe woningen. Bovendien zullen de nieuwe bouwwerken biodiversiteitselementen moeten bevatten

In het nieuwe RPA moet een beter evenwicht worden opgenomen tussen groene ruimten en bouwwerken. Zij wacht op dat laatste en zal het zorgvuldig onderzoeken. In afwachting daarvan zal zij het voorstel van resolutie niet steunen.

M. Youssef Handichi indique qu'il faut revoir l'ensemble du PAD Josaphat avec une vision 100% publique sur un terrain 100% public. La région est loin de l'objectif de 15% de logements à finalité sociale. C'est d'ailleurs particulièrement criant à Schaerbeek. Alors qu'il est indispensable de construire des logements abordables, le PAD actuel prévoit uniquement 45% de logements publics alors qu'ils devraient être à 100% public.

Par ailleurs, nous sommes en pleine crise climatique et il ne faut pas éluder la nécessité d'avoir des espaces verts au bénéfice des habitants.

La proposition de résolution ne garantit pas une maîtrise à 100% publique du site. Dès lors, il s'opposera à la proposition de résolution.

Mme Ingrid Parmentier rappelle que ce site joue un rôle important pour les oiseaux migrateurs et on y trouve une variété de milieux. 1.200 espèces y ont été recensées et personne ne peut ignorer l'inquiétude des citoyens et des associations.

Des plans alternatifs ont été proposées pour concentrer les constructions sur la partie déjà construite.

Elle salue l'intérêt du MR d'appuyer la mobilisation citoyenne qui est libre et pluraliste, lui qui habituellement se range plutôt du côté des promoteurs immobiliers.

Cette proposition de résolution ne répond néanmoins pas à l'enjeu fondamental consistant à concilier diverses fonctions. La proposition se limite à demander s'il est faisable d'avoir une réserve naturelle sur ce site. La réponse est évidemment positive. Dans ce cadre, Ecolo est favorable à reconstruire la ville sur la ville, ce qui permet de préserver les surfaces non bâties. En même temps, on ne peut rester insensible à la demande des 49.000 ménages sur une liste d'attente pour un logement social et aux besoins d'équipement des communes riveraines.

Le PAD Josaphat a été initié lors de la législature précédente et les travaux en cours ne sont pas issus d'une page blanche. Il est vrai que la première mouture du PAD Josaphat est passée complètement à côté de la nécessité de préserver les espaces verts. La question aujourd'hui est de savoir comment en faire un projet exemplaire en matière de préservation de la biodiversité et du maillage vert.

La CRD s'est interrogée sur l'équilibre entre différentes fonctions, la construction de logements et d'équipement versus la préservation de la biodiversité. La première version du PAD portait atteinte au maillage vert et à la continuité des espaces verts. Seul les talus seraient restés en l'état.

De heer Youssef Handichi zegt dat het hele RPA Josaphat moet worden herzien met een 100% publieke visie op 100% publieke grond. Het Gewest telt nog lang niet de 15% woningen met een sociaal karakter. Dit is overigens bijzonder duidelijk in Schaerbeek. Hoewel het van essentieel belang is betaalbare woningen te bouwen, voorziet het huidige RPA slechts in 45% publieke woningen, terwijl dit 100% publiek zou moeten zijn.

Bovendien zitten we midden in een klimaatcrisis en mogen we ons niet onttrekken aan de noodzaak van groene ruimten ten behoeve van de inwoners.

Het voorstel van resolutie garandeert geen 100% publieke controle van de site. Bijgevolg zal hij tegen het voorstel van resolutie stemmen.

Mevrouw Ingrid Parmentier herinnert eraan dat dit terrein een belangrijke rol speelt voor trekvogels en een verscheidenheid aan omgevingen biedt. Er werden 1.200 soorten geteld en niemand kan de bezorgdheid van burgers en verenigingen negeren.

Er zijn alternatieve plannen voorgesteld om de bouw te concentreren op het reeds bebouwde gebied.

Zij verheugt zich over de belangstelling van de MR voor de ondersteuning van de vrije en pluralistische burgermobilisatie, aangezien zij gewoonlijk eerder de kant kiezen van de projectontwikkelaars.

Dit voorstel van resolutie gaat echter niet in op de fundamentele kwestie van het met elkaar verzoenen van verschillende functies. Het voorstel beperkt zich tot de vraag of het haalbaar is op dit terrein een natuurreservaat aan te leggen. Het antwoord is duidelijk ja. In dit verband is Ecolo er voorstander van om de stad bovenop de stad te bouwen en zo de onbebouwde gebieden te behouden. Tegelijkertijd mogen wij niet ongevoelig blijven voor de vraag van de 49.000 gezinnen die op een wachtlijst voor een sociale woning staan en voor de behoeften aan voorzieningen van de buurgemeenten.

Het RPA Josaphat is op gang gebracht tijdens de vorige zittingsperiode en de huidige werkzaamheden zijn niet vertrokken van een onbeschreven blad. Het is waar dat in het eerste ontwerp van het RPA Josaphat volledig werd voorbijgegaan aan de noodzaak om groene ruimten in stand te houden. De vraag is nu hoe we er een voorbeeldproject van kunnen maken wat betreft het behoud van de biodiversiteit en het groene netwerk.

De GOC had vragen bij het evenwicht tussen de verschillende functies, de bouw van woningen en voorzieningen versus het behoud van de biodiversiteit. De eerste versie van het RPA ondermijnde het groene netwerk en de continuïteit van de groene ruimten. Alleen de berm zouden onaangeroerd zijn gebleven.

Le gouvernement bruxellois n'a pas été sourd à ces préoccupations et il a décidé de revoir sa copie. Il y aura une nouvelle enquête publique et le rapport d'incidence aura un chapitre faune et flore bien plus fourni.

Il convient de noter qu'il y a un grand déficit de la prise en compte des espaces verts dans la planification de Bruxelles aujourd'hui. Les friches sont considérées comme des espaces en attente d'être construits et leur valeur écologique n'est pas suffisamment reconnue et prise en compte. Les maillages vert et bleu sont cantonnées dans des documents indicatifs et ne sont pas assez inclus dans les documents réglementaires.

En conclusion, elle votera contre la proposition de résolution, même si elle salue le combat citoyen autour de la préservation de la friche et elle restera extrêmement attentive à la nouvelle mouture de PAD.

M. Sadik Köksal indique que la commune de Schaerbeek avait émis un avis très critique sur la première mouture du PAD. Le ministre-président a été interpellé à de nombreuses reprises et le gouvernement a fait marche arrière pour relancer le processus.

Le travail des associations a permis d'enrichir le débat. Un nouveau projet est en cours d'élaboration.

Il convient de rappeler que la constructions de logements et d'infrastructures collectives sont des enjeux fondamentaux, pour Schaerbeek comme pour l'ensemble de la Région. Il faut pouvoir concilier la préservation des espaces verts et la construction de logements. Un équilibre financier doit également être trouvé.

M. Christophe de Beukelaer estime que la proposition de résolution met en avant un enjeu très important, à savoir l'adéquation de la ville aux enjeux climatiques, sociaux et de développement. Il n'y a pas de solution simple. Néanmoins, il y a eu dans ce dossier un vrai mea culpa de la part du gouvernement, ce qu'il faut souligner tant c'est rare.

Le PAD s'est avéré être un outil non idéal au fil du temps, notamment en terme de co-construction avec les citoyens des grands projets immobiliers.

Il faut à son sens donner une chance à la procédure en cours et pour cela il s'abstiendra néanmoins pour marquer le fait que le nouveau PAD doit être modifié par rapport à l'ancienne version.

De Brusselse regering is niet doof gebleven voor deze bezorgdheden en heeft besloten haar exemplaar te herzien. Er komt een nieuw openbaar onderzoek en het effectrapport zal een veel uitgebreider hoofdstuk over flora en fauna bevatten.

Er zij op gewezen dat er in de huidige Brusselse planning veel te weinig rekening wordt gehouden met groene ruimten. Braakliggende terreinen worden beschouwd als ruimten die erop wachten om bebouwd te worden en hun ecologische waarde wordt onvoldoende erkend en in aanmerking genomen. De groene en blauwe netwerken zijn beperkt tot indicatieve documenten en zijn niet voldoende opgenomen in de regelgevingsdocumenten.

Tot slot zal zij tegen het voorstel van resolutie stemmen, ook al juicht zij de strijd van de burgers voor het behoud van het braakliggende terrein toe en zal zij het nieuwe ontwerp van RPA zeer aandachtig blijven volgen.

De heer Sadik Köksal wijst erop dat de gemeente Schaerbeek een zeer kritisch advies over het eerste ontwerp van het RPA heeft uitgebracht. De minister-president werd bij talrijke gelegenheden ondervraagd en de regering deed een stap achteruit om het proces weer op gang te brengen.

Dankzij de werkzaamheden van de verenigingen kon het debat worden verrijkt. Momenteel wordt een nieuw ontwerp uitgewerkt.

Er dient aan herinnerd te worden dat de bouw van woningen en collectieve infrastructures fundamentele uitdagingen zijn, zowel voor Schaerbeek als voor het hele Gewest. Het moet mogelijk zijn het behoud van groene ruimten te verzoenen met de bouw van woningen. Ook moet een financieel evenwicht worden gevonden.

De heer Christophe de Beukelaer is van mening dat in het voorstel van resolutie een zeer belangrijke kwestie aan de orde wordt gesteld, namelijk de geschiktheid van de stad voor de klimatologische, sociale en ontwikkelingsproblematiek. Er is geen eenvoudige oplossing. De regering heeft wel een mea culpa geslagen in verband met dit dossier, dit is zo zeldzaam dus dient dit te worden onderstreept.

Het RPA is gaandeweg een minder dan ideaal instrument gebleken, vooral op het vlak van de co-constructie met de burgers van de grote vastgoedprojecten.

Naar zijn mening moet de huidige procedure een kans krijgen en daarom zal hij zich toch onthouden van stemming om aan te geven dat het nieuwe RPA gewijzigd moet worden ten opzichte van de vorige versie.

Mme Victoria Austraet relate que l'ordonnance relative à la préservation de la nature donne au gouvernement la possibilité d'établir des réserves naturelles via un projet d'arrêté et un plan de gestion. La Région bruxelloise compte actuellement 14 réserves naturelles. Au vu des particularités écologiques de la friche Josaphat, c'est un lieu idéal pour en faire une réserve naturelle. Il y a plusieurs avantages à cela. Premièrement, On reconnaît un droit à la vie et au repos à de nombreux espèces. Ensuite, cela permettrait de renforcer la vision éducative du site pour sensibiliser les Bruxellois à une autre approche de la nature et des animaux, plus intéressante que lors de la visite d'un zoo. Le premier PAD Josaphat correspondait à une vision archaïque de la ville. À l'inverse, y instaurer une réserve naturelle est une option tout à fait valable.

L'affaiblissement de la croissance démographique et les nouvelles habitudes de travail sont des opportunités pour construire des logements ailleurs.

M. Gaëtan Van Goidsenhoven exprime l'ampleur de sa déception. Tout le monde souligne la qualité d'écriture de son texte mais pour autant, la majorité ne fait pas de pas en avant ni sur le fond ni sur la forme.

La proposition de résolution se limite à demander une étude. Il ne s'agit pas de décréter maintenant que telle parcelle doit avoir telle destination. La chance de préserver un espace naturel de si grande valeur apparaît comme étant compromise.

Il est conscient de la nécessité de construire des logements. Il est néanmoins possible de densifier cette ville sans sacrifier les espaces vierges. Ecolo parle longuement mais il n'y a pas de proposition concrète pour préserver la biodiversité du site.

On voit qui a pris la main sur ce dossier. Le ministre-président a imposé ses vues à un parti qui s'est pourtant montré critique sur ce projet, que ce soit dans l'opposition ou dans la majorité.

Il n'est pas l'ami des promoteurs mais de ceux qui veulent améliorer cette ville. Il n'a pas attendu le dossier Josaphat pour défendre la préservation des espaces naturels. On tourne le dos à ceux qui attendaient des changements dans ce dossier. Ce n'est pas en faisant un peu mieux que l'on préservera la biodiversité, ici le mieux est l'ennemi du bien. Les perspectives d'avenir sont sombres pour ce site. Il espère une mobilisation des citoyens et des habitants pour préserver ce qui peut l'être. Il a dès lors beaucoup de peine et d'émotion.

M. Geoffroy Coomans de Brachène se bat depuis des années pour ce qu'il estime utile pour les Bruxellois. La friche Josaphat est une chance pour notre environnement avec les 1.200 espèces qui s'y trouvent. C'est une chance pour combattre les îlots de chaleur, pour notre patrimoine écologique et pour la qualité de l'air.

Mevrouw Victoria Austraet deelt mee dat de ordonnantie betreffende het natuurbehoud de regering de mogelijkheid biedt om natuurreservaten in te stellen door middel van een ontwerpbesluit en een beheersplan. Het Brussels Gewest telt momenteel 14 natuurreservaten. Gelet op de ecologische kenmerken van het braakliggend terrein Josaphat, is dit een ideale locatie voor een natuurreservaat. Dit heeft verschillende voordelen. Ten eerste zou het vele soorten het recht op leven geven en rust. Ten tweede zou het de educatieve visie van de site versterken om de Brusselaars een andere benadering van de natuur en de dieren bij te brengen, die interessanter is dan bij een bezoek aan een dierentuin. Het eerste RPA Josaphat gaf een archaïsche visie op de stad. Anderzijds is een natuurreservaat een zeer goede optie.

De verminderde demografische groei en de nieuwe werkgewoonten zijn kansen om elders woningen te bouwen.

De heer Gaëtan Van Goidsenhoven geeft aan zeer teleurgesteld te zijn. Iedereen wijst op de kwaliteit van zijn tekst, maar de meerderheid zet geen stap vooruit noch wat de inhoud, noch wat de vorm betreft.

Het voorstel van resolutie verzoekt slechts om een studie. Het gaat er niet om nu te beslissen dat een bepaald stuk grond voor een bepaald doel moet worden gebruikt. De kans om zo'n waardevol natuurgebied te behouden lijkt in het gedrang te komen.

Hij is zich bewust van de noodzaak om woningen te bouwen. Toch is het mogelijk deze stad te verdichten zonder ongerepte gebieden op te offeren. Ecolo spreekt er uitvoerig over, maar er is geen concreet voorstel om de biodiversiteit van de site in stand te houden.

We kunnen zien wie de touwtjes in handen heeft genomen in dit dossier. De minister-president heeft zijn standpunten opgelegd aan een partij die zich nochtans kritisch heeft uitgelaten over dit project, ongeacht of zij in de oppositie of in de meerderheid was.

Hij is geen vriend van de projectontwikkelaars, maar van hen die deze stad willen opwaarderen. Hij heeft niet gewacht op het dossier-Josaphat om het behoud van de natuurgebieden te verdedigen. Men keert de rug toe naar degenen die op veranderingen in dit dossier zaten te wachten. Het is niet door het iets beter te doen dat men de biodiversiteit zal behouden, hier is beter de vijand van goed. De toekomstperspectieven voor deze site zien er somber uit. Hij hoopt dat burgers en inwoners zich zullen mobiliseren om te behouden wat er te behouden valt. Hij is dus erg bedroefd en emotioneel.

De heer Geoffroy Coomans de Brachène strijdt al jaren voor wat volgens hem zinvol is voor de Brusselaars. Het braakliggend terrein Josaphat is met zijn 1.200 soorten, een kans voor ons leefmilieu. Het is een kans om warmte-eilanden te bestrijden, voor ons ecologisch erfgoed en voor de luchtkwaliteit.

La Région a acquis ce terrain et la partie est peut être développée pour du logement, des équipements et des infrastructures sportives. Nous parlons d'un site dans son entièreté. Seule la partie ouest serait préservée de nouvelles constructions.

Il s'agit de faire concorder les paroles aux actes. Il est affirmé que Le MR serait solidaire des promoteurs alors qu'il est absent du gouvernement régional bruxellois depuis dix-sept ans, à l'inverse d'Ecolo qui a été présent sur cette période était au gouvernement pendant douze ans. Le MR est solidaire des bons projets. Pourquoi le gouvernement actuel octroie des permis qui ont été annulés, notamment pour la cité administrative ? Le député se dit fier d'appartenir à un mouvement politique qui a fait consensus sur ces dossiers en son sein, position qu'il défendra tant au sein de l'opposition qu'au sein de la majorité.

Mme Ingrid Parmentier précise qu'Ecolo a toujours favorisé la préservation des espaces verts et la biodiversité. À propos de la cité administrative, le permis d'urbanisme a été octroyé lors de la dernière législature.

M. Geoffroy Coomans de Brachène conteste ce propos, puisque les permis d'urbanisme ont été accordés en 2019.

### III. Discussion des considérants et des tirets du dispositif

Les considérants et les tirets du dispositif ne suscitent aucun commentaire.

Le président décide de passer immédiatement au vote sur l'ensemble de la proposition.

### IV. Vote sur l'ensemble de la proposition de résolution

La proposition de résolution, dans son ensemble est rejetée, par 9 voix contre 3 et 1 abstention.

- *Confiance est faite à la rapporteuse pour la rédaction du rapport.*

*La Rapporteuse*

Aurélie CZEKALSKI

*Le Président*

Tristan ROBERTI

Het Gewest heeft deze grond verworven en het oostelijke deel kan worden ontwikkeld voor huisvesting, voorzieningen en sportinfrastructuur. We hebben het over een site in haar geheel. Alleen het westelijke deel zou gevrijwaard blijven van nieuwbouw.

Het is een kwestie van de daad bij het woord voegen. Er wordt beweerd dat de MR-fractie solidair is met de ontwikkelaars, terwijl zij al zeventien jaar geen deel meer uitmaakt van de Brusselse gewestregering, in tegenstelling tot de Ecolo-fractie die in deze periode twaalf jaar in de regering heeft gezeten. De MR is solidair met de goede projecten. Waarom verleent de huidige regering vergunningen die zijn geannuleerd, met name voor het Rijksadministratief Centrum? De volksvertegenwoordiger zegt er trots op te zijn tot een politieke beweging te behoren die binnen haar gelederen een consensus over deze kwesties heeft bereikt, een standpunt dat hij zowel in de oppositie als in de meerderheid zal verdedigen.

Mevrouw Ingrid Parmentier zegt dat Ecolo altijd voorstander is geweest van het behoud van de groene ruimten en de biodiversiteit. Wat het Rijksadministratief Centrum betreft, werd een bouwvergunning verleend tijdens de laatste legislatuur.

De heer Geoffroy Coomans de Brachène betwist deze verklaring, aangezien de bouwvergunningen in 2019 werden verleend.

### III. Bespreking van de consideransen en de streepjes van het verzoekend gedeelte

De consideransen en streepjes van het verzoekend gedeelte lokken geen commentaar uit.

De voorzitter beslist onmiddellijk over te gaan tot de stemming van het voorstel in zijn geheel.

### IV. Stemming over het geheel van het voorstel van resolutie

Het voorstel van resolutie wordt in zijn geheel verworpen met 9 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

- *Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.*

*De Rapporteur*

Aurélie CZEKALSKI

*De Voorzitter*

Tristan ROBERTI